

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת יסמין פרידמן

3425/25/פ

הצעת חוק-יסוד : הכנסת (תיקון – השעיית חבר הכנסת שהוגש נגדו כתב אישום)

1. תיקון סעיף 42ב . בחוק-יסוד : הכנסת¹, בסעיף 42ב, בסעיף קטן (א), במקום "חבר הכנסת שהורשע" יבוא "חבר הכנסת שהוגש נגדו כתב אישום בשל עבירה פלילית שהיועץ המשפטי לממשלה סבר שיש עימה קלון, יושעה מכהונתו בכנסת עד למתן פסק דין ; הורשע חבר הכנסת".

דברי הסבר

בית הנבחרים, הכנסת ואמון הציבור בו הם נדבך מרכזי בדמוקרטיה הישראלית. בעוד נבחר הציבור המחוקקים אמורים להוות דוגמה אישית בכל הקשור להתנהלותם, אנו עדים למצבים אבסורדיים בהם חברי כנסת פוגעים פגיעה חמורה בשלטון החוק, אך נשארים בתפקידם וממשיכים לחוקק ולייצג לכאורה את הציבור אשר באמונו הם מעלו. מצב דברים זה פוגע קשות באמון הציבור ברשויות השלטון ומכתים את טוהר המידות שנבחר הציבור אמורים לעמוד בו. המצב המשפטי כיום מאפשר לנבחר הציבור להמשיך ולכהן בתפקידם גם לאחר שמוגש נגדם כתב אישום. יש בכלל זה חשיבות בנתינת המשקל הראוי לחזקת החפות. אולם נראה כי המצבים האבסורדיים אליהם נקלעה הכנסת, מחייבים את הטיית הכף לטובת אמון הציבור בנבחרים, גם בטרם מתן פסק דין באישום. מוצע לקבוע כי חבר כנסת אשר מוגש נגדו כתב אישום בשל עבירה פלילית, שהיועץ המשפטי לממשלה סבר שיש עימה קלון, יושעה מהכנסת ולא יוכל להמשיך לכהן כנבחר ציבור עד לקבלת פסק דין בעניינו. במידה ויזוכה בפסק הדין, יהיה רשאי לחזור לכהן כחבר כנסת. אך במידה ויורשע בעבירה שיש עימה קלון, תישאר ההשעיה בעינה עד למתן פסק דין סופי.

המצב החקיקתי הקיים בישראל (הכולל את חוק-יסוד : הכנסת וחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951) אמנם נותן מענה לסוגיית ההעברה מתפקיד של חבר הכנסת, אך מענה זה הוא חלקי ולא מספק. זאת היות והחוק הקיים אינו מתמודד כלל עם מצב הביניים בו הוגש כתב אישום אך טרם ניתן פסק דין. מדובר בתקופה ארוכה בה נבחר ציבור ממשיך לכהן ככה, בעוד כתב אישום תלוי ועומד כנגדו תוך שמקצועיותו של חבר הכנסת העומד למשפט נפגעת וכך גם נפגע אמון הציבור בו, במפלגה אותה הוא מייצג ובגוף המחוקק בישראל. הגשת כתב אישום בגין עבירה פלילית שיש עימה קלון אמנם אינה מחייבת הרשעה, אך מהווה רף מספיק כדי להשעות חבר כנסת עד לקבלת החלטה בעניינו.

יש לציין כי אין בהצעה משום כוונה לחרוץ את דינו של חבר הכנסת או לפגוע בחזקת החפות שלו, אלא רק כדי להגן על כבוד בית המחוקקים ולמנוע פגיעה באמון הציבור בכנסת. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת מיקי לוי (926/23/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז בסיוון התשפ"ג (05.06.2023)